

# Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csik, Háromszék, Marastorda, Torda-aranyos és Udvarhely-  
vármegyék partoktól független, székely érdekű ujsága

Előfizetési ára: egész évre 10 K, félre 5 K  
negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdeté-  
sek díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap

FELELŐS SZERKESZTŐ:  
**BETEGH PÁL**  
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyud-  
varhely, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta-  
takarékpénztári csekk- és kliringszámla 10489. sz.

## Békés harc itthon.

(—gh) Husz hónapos harc-  
téri küdelmünk soha el nem  
muló dicsőséges eredménye,  
hogy Oroszországban, Belgium  
és Franciaország területén, Szer-  
biában, Montenegróban, vala-  
mint Albániának kétharmad ré-  
szében az ellenünk támadt en-  
tente 450 ezer négyszög kiló-  
méter területet veszített, vagyis  
ami terület nyereségünk több,  
mint egész Magyarország 280  
ezer négyszög kilométer terüle-  
tének másfélszerese...

És dacára e le nem tagadható  
fényes győzelmünknek, makacs  
ellenségeink a harcot továbbra  
is reánk kényszerítik.

Mi természetesen a többé-  
vésebbé levert ellenség előtt he-  
lyünket továbbra is meg kell  
álljuk, mert az adott viszonyok  
ezt követelik.

Azonban a világháború reánk  
nézve győzelmes befejezésének  
— a reményteljes bizalom és  
rendithetetlen kitartáson kívül  
— egyik főfeltétele, hogy legyen  
kenyerünk.

Ma, mikor az ország mun-  
ka-ereje: a férfi közönség fegy-  
verben áll és a harctéren telje-  
síti hazafias, áldozatkész köte-  
lességét, az asszonyokra hárul  
a föld megmunkálásának a kö-  
telessége. Az asszony azonban  
csak akkor mehet nyugodtan  
munkába, ha a munka ideje  
alatt családjának felügyeleté-  
ről — szükség szerint — a tár-  
sadalom gondoskodik.

Craus István Nyitravármegye  
főispán-kormánybiztosa, az egye-  
ület elnökének kezdeményezé-  
sére, életre való mozgalmat in-  
ditott meg a Felvidéki Magyar

Közművelődési Egyesület, mely  
mindjárt a kérdés megoldásának  
a kulcsát is átadja és leteszi az  
illetékes tényezők kezébe:

Mig a családanyák mindnyá-  
junk kenyeréért munkában álla-  
nak, azokban a községekben,  
ahol óvodák nincsenek, gyűjtsék  
össze a gyermekeket (pl. a má-  
justól októberig szünetet tartó  
iskolákban) és tartsák őket reg-  
geltől estig felügyelet alatt, amíg  
az anyjuk haza nem tér a mun-  
kából s át nem veheti ismét a  
gyermekét.

Ez volna a hazafias szent,  
cél, melynek kivitele mindenütt  
a helyi körülmények szerint tör-  
ténhetik. Fődolog, hogy minél  
előbb és feltétlenül megtörténjék  
ez a szükséges, mindnyájunk  
érdekét szolgáló szervezkedés.

Sőt mi ezzel kapcsolatosan  
még tovább mennénk. Célsze-  
rűnek tartanók a gazdasági  
munkálatok idejére a *falusi kö-  
zös konyhákat is*, ahol a mezőn  
dolgozó asszonyok számára leg-  
alább szerény ebédet főznének.

Mind a két kérdés nagyon  
fontos eszköz az itthon folyó  
békés harc sikeres megvívásá-  
hoz, — akár csak a munició a  
csatatereken...

Az arra hivatott vezérek atyai  
jóindulatába ajánljuk a felvetett  
eszmék sürgős megvalósítását.

**A harctérre mindenki**  
tábori borítékban küldhet és küld-  
jön is hírlapot itthonról.

## Táborból. Wollhyniában.

Északi harctér, 1916. márc. 7.

A „Székelyország”-nak  
írta: **Dr. Kormos Dezső.**

Wollhynia! Valamikor, még nem  
is oly régen egyik legjobb termő vi-  
déke volt nagy Oroszországnak.  
Híre is ment szerte a világban, s  
ennek tulajdonítható, ebben leli ma-  
gyarázatát az, hogy évtizedekkel ez-  
előtt külföldi nonosok, bizonyos elő-  
jogok megszerzése árán nagy szám-  
ban keresték fel ezt a zsíros földi  
tartományt, a hol aztán az orosz  
hatóságok által a részükre kijelölt  
területen telepedtek le.

Kilenc-tíz azonos nemzetiségű csa-  
lád állott így össze s a meghatározott  
földterületeken megalkották a koló-  
niákat, a melyeket — más, oroszor-  
szági falvakhoz arányítva — teljes  
bátorsággal lehet községeknek is  
minősíteni. E kolóniákban megfelelő  
szervezetet is létesítettek. A legöre-  
gebb gyarmatos volt a főnökük, aki  
a föld használatáért járó összegeket  
szedte be, amely földterületek aztán  
az idők folyamán tulajdonukba men-  
tek át.

Ez az invázió körülbelül negyven  
évvel ezelőtt kezdődött s az utódok  
lassankint asszimilálódtak az orosz  
követelményekhez.

Különösen német és cseh gyar-  
matosok telepedtek itt le nagyszám-  
ban. A háború folyamán azonban  
katonai hatóság parancsára el kel-  
lett hagyniok kolóniájukat s ki tudja  
mikor fognak oda ismét visszaköl-  
tözködni...

Csodás termő vidék ez. Páratlan,  
finom zsíros földjében dusan terem  
a buza, rozs stb. Kertjeiben a legfi-  
nomabb és legszebb fajta gyümöl-  
csök díszlegnek s hozzák a nagy  
hasznat boldog tulajdonosaiknak.

Hozzá! Azaz csak hozták. Hiszen  
ma már nincs, aki megplántálja s  
a föld se a termés céljaira szolgál  
mostanság. Keresztül-kasul feltörte,  
felásta az emberi kéz, hogy ez ár-  
kok aztán annyira-amennyire védő-  
helyül szolgáljanak a haláltosztó

fegyvergolyók és acélszilánkok ellen.

Wollhynia tehát csak volt! Hiszen  
elképzелhetetlen fizikai erő s nagy  
idő kellene ahhoz, hogy ezt a felha-  
sogatott tartományt ismét művelés-  
képes állapotba lehessen hozni, hogy  
ezáltal az egykori virágzó Wollhynia  
régirnevét visszanyerhesse.

Ezen a kis Kanaánon vonul végig  
a mi frontunk, amelyet az idők fo-  
lyamán nagy munkával úgy meg-  
erősítettünk, hogy a itt muszkának  
holmi áttörési kísérlete is — amint  
már több esetben beigazolódott —  
csak csúfos kudarccal és borzalmas  
vesztéssel járhat.

A védelmi harcnak nincs az az  
eszköze, amely frontunkon nem ál-  
lana készen, s naponként újabb és  
újabb célszerűségek létesíttetnek pa-  
rancsnokságunk éleslátása folytán,  
amelyek a deffenzívában igen fon-  
tos szerepet játszanak.

E tájon most általában csend ho-  
nol. A muszkák — úgy látszik — a  
bukovinai frontra fektetik a főszűrt;  
akképen okoskodván, hogy sikeres  
áttörés esetén a távolabbi fronto-  
kat is visszavonulásra kényszerítik.  
Ez a törekvésük azonban — a mint  
az esténként leadott „Präsberrichte-  
ből” értesülünk — minden alkalom-  
mal hajótörést szenved.

Előttünk csupán kisebbszerű pat-  
roulozások folynak. A muszkák 140—  
160 emberből álló járőrt szoktak  
elénkbe küldeni, nyugtalanítási cél-  
zattal. E napokban is megkísérelték  
az előrenyomulást. Azonban a pró-  
bálkozás szintén fiaskóval járt. Más  
alkalommal egyik feldwachénk —  
amelynek egy Szöcs nevű gefreiter  
volt a parancsnoka — egy ilyen erős  
orosz — ugynevezett — schleich-  
patroul előnyomulásánál 10 orosz  
lelőtt és hármat foglyul ejtett, a töb-  
biek ellenben szépen visszafutottak.

A feldwache a kommandáson ki-  
vül három infanteristából állott, akik  
a tulerővel szemben végsőkéig tartot-  
ták állásukat s ezen bátor, hősi  
magatartásukért mindannyian — a  
kis ezüst vitézségi érmen kívül —  
Linsingen hadseregparancsnokunk ré-  
széről külön parancsban való megdi-  
csérésben s a német hadiérem el-  
nyerésében részesültek. A feldwache-



állást ezért a kiváló harci tényért: *Szöcs-feldwachénak* nevezte el parancsnokságunk.

Mikor aztán megkérdezték a feldwache kommandáns, hogy — látván a tulerőt — miért nem huzódtak vissza? A most már káplár — Szöcs büszkén felelte:

— Mi 82-esek — pár száz hitvány muszkától csak nem gyuladunk bé.

A foglyoktól aztán érdekes dolgokat sikerült megtudnunk. Elmondották, hogy az oroszok ügyes fiatal tisztekből, tisztjelöltekből s altisztekből rendszeres csapatot szerveztek, akiknek kötelességük előőrseink elfogása, esetleg a hadállás kipuhítása; szóval a kémkedés. E célok elérésére katonailag meg nem engedett eszközökhöz is folyamodnak. Már nem egy esetben történt meg, hogy állásunkhoz közel levő falvakban egyenruhánkban díszelgő egyeneket fogtak el, akik katonáinkkal szemben — midőn arrogáns fellépésük miatt kérdezősködésünkre válaszul, nem óhajtottak — brutális eszközökkel igyekeztek tekintélyt szerezni. Természetes, hogy ezen viselkedésük gyanút eredményezett s megfelelő módon történő igazoltatásuk alkalmával kiderült, hogy ők *spionkodó orosz tisztek*. Természeteszerű, hogy statáriális módon ítéltetik el.

Frontunk egyrésze alig 80 lépésnyire van az ellenség egy előretolt állásától. Parancsnokságunk elhatározta, hogy e kellemetlen közelség megszüntetése végett, patrout fog előre küldeni, amely elfogva az előre tolt állás őrségét, alapos információt és biztos tájékozódást szerezve, meglepetésszerű rohammal verhesük ki aztán állásából az alkalmatlan szomszédot.

Az önként jelentkezők száma hirtelen oly nagy lett, hogy sorshuzás útján kellett eldönteni, ki vegyen közülök részt az érdekes vállalkozásban?

A sötétség leple alatt elindult a bátor csapat. Mennek, csuszna-kuszna előre, s már elérték az ellenséges elő-őrsi állásokat, de itt a muszkának se híre, se hamva. Csupán néhány ágytákaró s egy köcsög, még párolgó fekete kávé jelezte, hogy az imént e helyen embernek kellett lennie. Az történt ugyan is, hogy a muszka-elő-őrök észrevéve a csuszó patrout — lövés nélkül — kereket oldottak és a hősi gárda, muszka helyett ama néhány ágytákaróval felszerelve kellett berukkoljon. Másnap aztán a muszkák már más helyen állították fel a vorpostokat.

Se szeri, se száma az ehez hasonló excursióknak s a székely baka lelkesedéssel megy előre, mert a székely baka — mint korporal Szöcs mondotta — nem gyulad bé, *hisz piros a „paruléja“*...

Ezredünket *halál brigádnak* nevezték bátor, vakmerő haditettei révén, s bizony ugy a tisztikar, mint a legénység között, alig van olyan, akinek mellét háborus kitüntetés — sőt kitüntetések — ne díszítenék.

S ha végig lapozzuk az ezred krónikáját, — úgy mondhatni, — minden napra kijut a 82 ik gyalogezred részére egy egy felsőbb dicsérő elismerés

Parancsnokunk, a jósága miatt közszeretnek örvendő s újabban a *Lipót-renddel kitüntetett Teutsch* ezredes és nagy munkájában méltó osztályostársa, az ügybuzgó *Scherrhauffer* főhadnagy, az adjutáns, igen gyakran látogatnak el hozzánk a schwarmliniába s a legénységet a legapróbb részletekig kikérdezve, minden tekintetben atyailag gondoskodnak róluk. De a legénység sem felejt el felebbvalóinak ezt a jóságát s ahol csak teheti, valósággal *versenyt — harcol*.

A zászlóalyparancsnokunk: *Eirich* kapitány, aki a szűkebb familiát oly szeretettel kormányozza hogy a székely baka szinte elszomorodik, ha egy napig véletlenül nem találkozhat vele a rajvonalban. Századparancsnokunk: *Bermann* hadnagy, aki mint tartalékos tiszt a háború kezdete óta a fronton van s bátorságát mi sem bizonyítja jobban, mint az a három harci kitüntetés, melyre mindannyian büszkéek vagyunk.

De hol van még a többi... a sok. Mind hősök ők... Ily tisztikarra büszke lehet a hadsereg.

Hát még a legénység! A délceg székely legények vegyest a magyar cigányokkal néznek itt farkas-szemet a muszkával. Nappal a schrapnelfedezékek alól rendeznek nagy vadászatot. A legügyesebb altisztnél van a látcső. Mellette foglalnak helyet a céllövők a „*scharfschützök*“. A látcsőves beobachter jelzi aztán az eredményt s találat esetén kiosztja a jogosultnak a két drb finom cigarettát, mint jutalmat. Mert vad van bőven. A muszkák reggeltől estig máskálgatnak, v. ahogy bakáink mondják: „kolonézna“ a fortunk előtt elterülő erdőségben s olykor-olykor előbukkanván a sűrüből, önként ajánlkoznak cél gyanát.

És hogy a mieink most eképp szórakoznak, maguk a muszkák az okozói...

Egyideig csodás csend volt. Az ellenfelek dolgozgattak. Egyik a másikat nem zavarta munkásságában. Valamelyik reggel aztán a mieink — megszokván ezt a biztonsági helyzetet — kényelmesen működtek, midőn „*odaátról*“ hirtelen lövöldözni kezdenek rájuk. Egyideig türtük a szemtelenkedést, de az intenzivebb lövöldözés miatt kénytelenek voltunk abba hagynia nappali munkát. A hallgatolagos megállapodásnak ez a flagáns megsértése adta meg az impulzust a vig vadászat elhatározására.

A legénység Nestora... a szakács. Ő az az angyal, a kit — szerintük — az Uristen a bakák istápolására küldött le a földre. Sőt olykor még több, mint — angyal. Különösen, ha „pánkót“ süt. Ez a készítmény eredeti székely speciálitás. Másfelől fánknak nevezik ezt. Csakhogy egy ilyen székely pánkóból 6 kis fánk

bátran kikerül. Szóval egy darab épen elegendő egy gyengéden érző baka-kebelnek...

A muszkák most uj módi szokást kaptak fel. Átbeszélgetnek. A mieink közül néhányan megértve nyelvüket, leadják társaiknak a hírt.

— Mit mondott a borzos?

— Hát, hogy átjönne ehejt, de fél, hogy lövünk rá

— Ejsz-e megkéne mondjad, hogy dehogy lövünk, csak jöjjön át hézánk.

— Hát csak nem állok beszéd-elegyedésbe a varajsbékával...

Pedig nem kell csalogatni se őket. Átjönnek ők maguktól is. Igen gyakran kapunk egy-két ily vendéget, kik a sötétség leple alatt kusznak át hozzánk. A mieink aztán az éhes muszkát jó komisszal, frissen főtt fekete kávéval traktálják.

Az egyik ilyen „besúrranó“ igen szánalmas állapotban köszöntött be. Elmondotta, hogy náluk rossz az élelmezés; téli ruhát nem kapnak s a legénységgel való bánásmód kimondhatatlan. Elmondotta továbbá, hogy nagyon sokan jönnének át, mert már bizony nagyon megunták a háborút...

A székely baka ennek hallatára nagyot szippant a szivarjából s megveregetve a remegő muszka vállát, oda szól:

— Soha se félj sógor! Lassanként majd csak utánad jön a muszka cár es...

## A hős 82-esek.

A cs. és kir. Hadügyminisztérium 1915. július 30-án kiadott 224-ik számú veszteség lajstromába foglalt székelyudvarhelyi császári és kir. 82-es ezredbeli tisztek és legénység névsora. (LXI. közlemény.)

Ungar János 23 sz. Szolnokdobozm. Szentmargita 1885 megs. — Ungurián János 8 sz. Csikgyimesbükk 1889, meghalt 1915 május 7. — Ursik Péter 17 sz. Csvm. Gyergyóvárhely 1884 ms. — Urus György 19 sz. Csikszentgyörgy 1892 ms. — Urzika Miklós pótt. 10 sz. Csvm. Várbegy 1883 ms.

Vágási István 3 pótsz. Udvm. Vágás 1894 ms. — Vajda Antal 11 sz. Udvm. Székelypálfalva 1894 ms. — Vajda Kálmán 1 sz. Udvm. Székelypálfalva 1893 ms. — Vajdos Gábor őrvezető, c. tizedes 3 pótsz. Csvm. Gyergyóbékás 1888 ms. — Vajdos Mihály 19 sz. Csikvm. Gyergyóvasláb 1884 meg. — Vajdos Vazul 15 sz. Csvm. Gyergyóbékás 1886, meghalt 1915 május 5. — Vajna Sándor őrvezető 8 sz. Udvm. Szederjes 1885 ms. — Vajna József 19 sz. Udvm. Kisbácson 1888 megs. — Ványolós József 16 sz. Csikbánkfalva 1884 ms. — Varabeci Pál 21 sz. Udvm. Kadicsfalva 1889, meghalt 1915 május 11. — Váradi József pótt. 21. sz. Udvm. Rugonfalva 1880, meghalt 1915 május 11. — Varga György 12 sz. Udvm. Korond 1894 ms. — Varga

Géza 7 sz. Udvm. Kecetkifalud 1892, meghalt 1915 május 7. — Varga János 23 sz. Udvm. Alsóbóldogfalva 1892 ms. — Varga József 8 sz. Udvm. Korond 1886 megs. — Vargyas Imre 7 sz. Csvm. Gyergyóalfalu 1887 ms. — Vargyas Márton őrvezető, c. tizedes 11 sz. Csvm. Gyergyóalfalu 1892, meghalt 1915 május 11. — Varró Mózes 10 sz. Udvm. Székelykeresztur 1894 ms. — Varró Dénes 5 sz. Csikvm. Gyergyóalfalu 1893 meghalt 1915 május 11. — Vas Ferenc 12 sz. Udvm. Oroszhegy 1892 megs. — Vaslaban Demeter 12 sz. Csvm. Salámas 1894 megs. — Vass Árpád 19 sz. Udvm. Úlke 1894 ms. — Vas József 2 sz. Udvm. Énlaka 1885 ms. — Vaszi Imre 20 sz. Csikpálfalva 1885, meghalt 1915 május 9. — Végh József 11 sz. Udvm. Karácsonfalva 1892 ms. — Veisz Sámuel 10 sz. 1896 megs. — Venczel Ignác 7 sz. Udvm. Korond 1892, meghalt 1915 május 7. — Veres Márton 20 sz. Udvm. Székelyszállás 1893 megs. — Veres Mózes 10 sz. Udvm. Nagysolymos 1893 megs. — Vinczi Sándor tizedes 21 sz. Udvm. Kisbácson 1883 ms. — Virág Illés 19 sz. Csikcsicó 1892 ms. — Virág Miklós tisztiszolg. 11 sz. Csvm. Gyimesbükk 1894 ms. — Vitos Lajos c. őrvezető 8 sz. Csvm. Kaszonfalva 1883 ms. — Vizi István 7 sz. Csikdánfalva 1892, meghalt 1915 május 7-én.

Zeibor Adolf tizedes, c. szakaszvezető 8 sz. Udvm. Székelyudvarhely 1889 ms. — Zenoga Miklós 9 sz. Csvm. Gyergyóbékás 1894 megs. — Zoltán Károly őrvezető 10 sz. Udvm. Székelymuzsna 1889, meghalt 1915 május 7. — Zolti István 20 sz. Udvm. Homoródalmás 1893, meghalt 1915 május 9.

Zselli Miklós 11 sz. Udvm. Székelyandrásfalva 1893, meghalt 1915 május 7. — Zsigmond Dávid 9 sz. Csikdánfalva 1894, meghalt 1915 május 7. — Zsombori Gergely 7 sz. Udvm. Oroszhegy 1890, meghalt 1915 május 7. — Zsombori József pótt. 16 sz. Udvm. Parajd 1889 ms. (Folytatjuk)

## 53 esztendő

Udvarhelyvármegye közigazgatási életéből.

Irta: lengyelfalvi Bárány Orbán Ottó. XXVIII.

Befejező közlemény.

Haller János annak idején politikai hitvallása miatt elűldözte az alispáni székből Ugron Jánost. Mi sem természetesebb, minthogy jobban az fájt Hallernek, hogy utódja épen Ugron János lesz a főispáni székből. El is követett minden lehetőt ennek megakadályozására, de fáradozása kárbaveszett.

Vége a méltatlan meghurcoltatások, mellőzések után, Ugron János győzött s elfoglalhatta az őt már



régén megillető főispáni állást, mely körülmény egyuttal elégtételül szolgált a múltért.

A főispáni széket a szeretet és béke olajágával kezében foglalta el. Székfoglalójában gyönyörű programot adott s fátymolt vetve a multra, neki fogott a nagy munkának, mely azóta is minden pillanatát lekötötte.

Ugron János a szorgalmas munkásságban elől jár. Egymaga annyit dolgozik, hogy rendes körülmények között — három embernek is sok volna.

Tapintatos, higgadt vezetése alatt, a felízgatott kedélyek lecsillapodtak, a pártviszályok megszűntek s ma már nem azt nézik és kérdezik az emberek egymástól, hogy mi a hitvallása, melyik párthoz tartozik, hanem azt, hogy igaz magyar hazafis s vállvetett erővel dolgozik-e a hazá érdekeinek előmozdításán...

A kormány Udvarhelyvármegye főispáni állására jobb választást nem tehetett volna, mint az Ugron János kinevezésével tett, mert ezzel a mostani nehéz háborús időszakban is egy vasszorgalmu, fáradtságot nem ismerő jó hazafi vezetésére bízta ezt a székely vármegyét, melynek hősfiai a harctéren küzdve, a székely nemzet dicsőségét, vitézi tetteit gyarapítják.

Néhány nagyobb vonásban igyekeztem összefoglalni Udvarhelyvármegye közigazgatási életét egy fél-századot meghaladó időszak történetéből.

Érzem, tudom, hogy leírásom hiányos. Hiszen e vármegye multjához hasonló, alig van az országban. De megnyugtató az a tudat, hogy legalább halvány képét igyekeztem mutatni a közvetlen átélt korszaknak.

Új korszak veszi kezdetét, mivel valószínűleg a vármegyék és így Udvarhelyvármegye önkormányzási jogát is a most dúló világháború után, a béke helyreálltával az államosítás fogja felváltani. Ezzel a vármegyék multja lezárul.

Hogy aztán a magyar nemzet önállóságának föntartására, melyik intézmény volt és lesz jobb (a vármegyék önkormányzati joga-e, vagy az államosítása), azt majd a jövő mutatja meg...

Talán később, egy félszázad mulva is akad még egy öreg székely, aki az utókor részére az államosított Udvarhelyvármegye közigazgatásának életét leírja — a maga tapasztalatai szerint.

Adja Isten!

## Az igazi székely

Összetart és támogatja azt a lapot, mely a Székelyföld egysége, előhaladása s így mindnyajunk érdekében küzd. Csekély 2 K 50 fillérért három hónapig bárhova elküldjük a „Székelyország“-ot, melynek minden száma érdekes és értékes közleményeket ad.

## Székely hősök.

Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaaranyos- és Udvarhelyvármegyéből származó és a világháborúban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott hősöknek a hadügyminisztérium veszteség lajstromai alapján összeállított hiteles kimutatása.

### LXIII.

Nagy Gervásius 34 tüzérez. 5 üteg Csikmindszent 1890 ms.

Olasz Béla pótt. 62 gye. 4 pót. sz. Mtv. Marosvásárhely 1887 hadifogoly (Oroszország). — Oltyán György pótt. 62 gye. 4 pót. sz. Marostvm. Mezőmajos 1886 hadifogoly (Omsk, Oroszország).

Pantea György pótt. 22 hgye. 1 menetsz. Tordavm. Maroskecze 1885 hadifogoly (Oroszország). — Pap György 22 hgye. 7 sz. Udvm. Gagy 1883 hadifogoly (Nischnij-Nowgorod, Oroszország).

Sipos István pótt. 22 hgye. Udvm. Nagysolymos 1889 hadifogoly (Oroszország). — Stojka György tart. 22 hgye. 9 sz. Marostvm. Erdőszakál 1891 hadifogoly (Oroszország).

Szabó Domokos tart. őrzetű, c. tizedes 62 gye. 1 sz. Mtv. Szentgericze 1887 hadifogoly (Oroszország). — Székely András pótt. 22 hgye. 1 pót. sz. Marostvm. Erdőszentgyörgy 1884 hadifogoly (Oroszország).

Urkony András tüzér 34 tezer. 2 üteg Csikkozmas 1892 ms.

**Helyesbítések.** A 64 sz. veszteség lajstromhoz: Makavé János pótt. 62 gye. 9 sz. Mtv. Mezősámsond 1890 hadifogoly (Charkow, Oroszország). Mint sebesült volt kimutatva). — Gyulai Lajos 62 gye. 12 sz. Mtv. Sároberke 1892 hadifogoly (Charkow). — Kovács (Müller) András tart., címz. tizedes 62 gye. 7 sz. Csikszereda 1884 hadifogoly (Chabarowsk, Oroszország).

A 69 sz. veszteség lajstromhoz: Krammer Ferenc 22 hgye. 4 sz. Cs. vm. Borszék 1892 hadifogoly (Wladimir, Oroszország).

A 146. sz. veszteség lajstromhoz: Csiki János pótt. 62 gye. 11 sz. Marostvm. Nagyerne 1890 hadifogoly (Chabarowsk).

A 128. sz. veszteség lajstromhoz: Albert Márton huszár 9 hvhe. 4 Esk. Udvm. Székelyderzs 1890 hadifogoly (Wytegra, Oroszország). — Árkosi Mózes járőrvezető, c. tizedes 9 hvhe. 6 Esk. Tavm. Alsószentmihályfalva 1888 hadifogoly (Wytegra).

Baló D. okos 9 hvhe. 6 Esk. Tavm. Aaranyósrakos 1887 hadifogoly (Wytegra). — Balog Ignác 9 hvhe. 6 Esk. Tavm. Bágion 1891 hadifogoly (Wytegra). — Bartók József 9 hvhu. 6 Esk. Csikszentsimon 1890 hadifogoly (Wytegra). — Benczö Mihály 9 hvhe. 6 Esk. Udvm. Homoródalmás 1889 hadifogoly (Wytegra).

Bokor Mózes c. tizedes 9 hvhe. 6 Esk. Udvm. Székelyszenterzsébat 1892 hadifogoly (Wytegra).

Fazkas Sándor 9 hvhe. 6 Esk. Hszvm. Orbaitelek hadifogoly (Wytegra).

Gábor József Esk. kürtös 9 hvhe. 6 Esk. Tavm. Torockószentgyörgy 1890 hadifogoly (Wytegra). — Gergely András 9 hvhe. 6 Esk. Udvm. Homoródvárosfalva 1890 hadifogoly (Wytegra).

Jakab Elek huszárörrmester 9 hvhe. 6 Esk. Csikszentimra 1887 hadifogoly (Wytegra). — Kedves Tamás 9 hvhe. 6 Esk. Csikjenőfalva 1890 hadifogoly (Wytegra). — Kis János tizedes 9 hvhe. 6 Esk. Tavm. Aranyósrakos 1883 hadifogoly (Wytegra). — Kocs Ferenc 9 hvhe. 6 Esk. Udvm. Székelyderzs 1891 hadifogoly (Wytegra).

Komáromi Domokos 9 hvhe. 6 Esk. Tavm. Alsószentmihályfalva 1884 hadifogoly (Wytegra). — Kósa Ignác 9 hvhe. 6 Esk. Csikszentmihály 1890 hadifogoly (Wytegra).

Nusztán János 9 hvhe. 6 Esk. Tavm. Aaranyosegerbogy 1889 hadifogoly (Wytegra).

Pap Áron 9 hvhe. 6 Esk. Udvm. Márafalva 1889 hadifogoly (Wytegra).

Simonffy Mózes 9 hvhe. 6 Esk. Tordavm. Bágion 1888 hadifogoly (Wytegra).

Toth Gyula 9 hvhe. 6 Esk. Tavm. Torda 1885 hadifogoly (Wytegra). — Török Albert 9 hvhe. 6 Esk. Udvm. Székelymúzsna 1892 hadifogoly (Wytegra).

Vén Pál tizedes, c. szakaszvezető 9 hvhe. 6 Esk. Hszvm. Kézdiálbis 1889 hadifogoly (Wytegra).

A 141. sz. veszteség lajstromhoz: Biró János 9 hvhe. 6 Esk. Tavm. Keresed 1891 hadifogoly (Wytegra).

— Krisán Flora 9 hvhe. 6 Esk. Tavm. Csegez 1885 hadifogoly (Wytegra). — Makavé László 9 hvhe. 6 Esk. Tavm. Csegez 1885 hadifogoly (Wytegra). — Pópa György 9 hvhe. 6 Esk. Tavm. Székelykocsárd 1890 hadifogoly (Wytegra). (Folytatjuk).

## HIREK.

### Egy kedves levél

érkezett a „Székelyország“-hoz a harctérről. Rittner Ferenc 82-es őrnagy ur, az V. zászlóalj parancsnoka küldötte és szól a következőképen:

Tisztelt szerkesztő ur!

Fogadja szerkesztő ur legszívélyesebb köszönetemet azon figyelemért, hogy b. lapját, melyben zászlóaljám hősiei magatartásáról megemlékezett s amely az én zászlóalj-parancsomat is tartalmazza, megküldeni szíves volt.

Egyuttal közlöm, hogy a február 10 iki harcnak részese volt oldalamon városuknak, ami helyőrségi állomásunknak gyermeke: az én segédtsztem — Dr Jodál Gábor is, aki ez alkalomból a II. osztályú vitézségi éremmel ki is tüntettetett.

Midőn még tolmácsolom az én derék, továbbra is hűségesen őrtálló Székelyeimnek üdvözlétét is Ön és egyben az anyaváros iránt, vagyok Mecensefyfalva, 1916. márc 6.

kiváló tisztelője:

Rittner s. k.

cs. és kir. őrnagy és az V. zászlóalj parancsnoka.

Jóleső érzéssel, hálás köszönettel vettük a hazafias kötelességünkben kifejtőlag tett csekély szolgálatunknak e nem várt nagy elismerését. Dr Jodál Gábor székelyudvarhelyi kiváló ügyvéd székely testvérünk kitüntetésépedig egyenesen büszkeséggel tölthet el mindnyajunkat. A derék családapa, nagytudásu ügyvéd tehát megmutatta, hogy ő jeles tehetség nemcsak itthon, hanem a harctéren is.

Hazafias bizalommal, őszinte testvéri szeretettel figyeljük szűkebb hazánk, a Székelyföld páratlanul vitéz, hős fiainak csodás tetteit és akkor vagyunk boldogok, mikor ezekről bármit is feljegyezhetünk a „Székelyország“ hasábjain — az utókor számára.

Ahol székely-magyar katona van, ott csak dicsőséges győzelem lehet. Ez ma már világszerte közhit. Vélünk a magyarok Istene, el Polőfi szellemé...

Viszont üdvözlét, hálás elismerés úgy a magunk, mint a székely anyaváros nevében!

Betegh Pál.

— **Püspöklátogatás.** Gróf Majláth erdélyi püspök ez évben Udvarhelyvármegye katolikus hívőit fogja meglátogatni és részükre a bérmlás szentséget kiszolgáltatni. A püspöklátogatás május 11-étől június 9-ikeig tart s annak sorrendjét Pál István apát-kanonok, udvarhelykerületi főesperes közlelebről küldi szét.

— **A király zászlója.** A brassyói 24-es honvéddyalogezrednek királyunk Ő Felsege zászlót adományozott s azt Hazay Samu báró honvédelmi miniszter vitte a táborba, hogy a páratlanul vitéz honvédeknek átadja. Ez is a székely dicsőségnek újabb fényes tanúsága.

— **Képviselőnk — katona.** Dr Valentsik Ferenc, Székelyudvarhely város országgyűlési képviselője szintén bevonult a 43-50 éves népfelkelőkkel katonai szolgálatra — a hős 82-esek táborába.

— **Március 15-ikét** a Székelyföldön mindenütt a történelmi nagy időkhoz méltó kegyelettel ünnepelték meg úgy a közönség, mint az iskolák körében. Ha valaha, úgy épen most tűnik ki a hazafias ünnepélyek harctéri eredménye — a hősiei elszántság, halált megvető lelkesültség alakjában... „Isten áldd meg a magyart...“

— **Két temetés** volt az emult napokban Székelyudvarhelyt. Két munkában eltöltött életet fojtott meg



az elmúlás fagyos szele. **Amberboy** A. József m. kir. pénzügyi számtanácsos életének 58-ik, — **Györfly** Titusz volt erdélyi püspöki jószágkormányzó, nyug. m. kir. törvényszéki bíró, volt törvényhatósági és városi képviselőtestületi tag, ügyvéd, édes jó apa, nagyapa, após és jó barát, életének 79-ik évében adta át lelkét Teremtőjének. Előbbit vasárnap, utóbbit e hó 15-én délután helyezték el a róm. kath. temetőben a város közönségének általános részvételével. A temetési szertartásokat **Pál** István apát-kanonok végezte. **Amberboy** temetésén a székelyudvarhelyi cs. és kir. 82-es ezred zenekara és **Rothendry** Albert ezredessel az élén, a tisztikar is résztvett. Így rótt a le az orosz fogságba esett **Amberboy** Árpád 82-es hadnagy helyett a bajtársi szeretet — a fiui kegyelet adóját az elhalt édes atya végtisztességén, mely így igazán, meghatóan szép volt. **Györfly** Titusz temetésén Dr **Haán** Béla m. kir. törvényszéki elnök vezetésével a bírói kar, valamint **Ugron** János főispánnal és Dr **Majthényi** Miklós polgármesterrel az élén a vármegyei és városi tisztviselők vettek részt. Dr **Solymossy** Lajosné nyug. m. kir. főreálisk. igazgatóné **Györfly** Anna és Dr **Várentsik** Ferencné orsz.képviselőné **Györfly** Erzszi a Vörös-Kereszt székelyudvarhelyi fiókválasztmányának elnöke — utolsó percéig gondosan, igazán gyermeki szeretettel ápolt édes apjukat gyászolják. Az engesztelő szentmise-áldozatot P. **Lokody** Gergely zárdafőnök e hó 16-án mutatta be az egek Urának a Szent Ferenc-rendiek templomában.

— **Főpásztori böljti intelmet** becsátott ki Gróf Majláth püspök erdélyi hiveihez. Apostoli szent felkésedéssel szól hozzánk. Jeremiás prófétára hivatkozva, összehasonlítást tesz a mai helyzettel és többek között így szól: „A nagyvilágromlás közepette már a második nagy böljti szent időben hangzik fel az Egyház bűnbánati könyörgése: „Engedj meg Uram! a te népédnek!” és eggyé olvadt az emberiség fohásza: „Uram! elhagysz-e minket hosszú ideig?” „Szabadítsd meg Isten népedet, minden szorongatásból”. S ma a jóságos Ég nem hallgattatja el az esdeklés szavát. Sőt maga a szeretet Istene — földi helytartója útján — hívja fel a szeretetlenség lángjában égő világot arra, hogy „irgalmasságát nem vonja el tőle”, csak „Óhozzá emelkedjék föl lelke”.

— **Eltűnt katonák nyomozása.** A cs. és kir. közös hadügyminisztérium, a m. kir. honvédelmi minisztérium és a Magyar Vörös Kereszt Egyesület hozzájárulásával és támogatásával a budapesti „Tudósító Iroda” múlt év december óta „Katonanyomozó-Jegyzék” címmel lapot ad ki, amely kizárólag az eltűnt katonák felkutatását célozza s a kutatás sikerességének előmozdítására sok keresett katona arcképét is közli. A lap — melynek élén gróf Batthyány Lajos és gróf Hadik-Barkóczy Endre

főmegbízottak állanak — havonként kétszer jelenik meg legalább 15.000 példányban és az összes csapattesteknek a haretérre és a front mögött, az összes kórházaknak Magyarországon és Ausztriában, valamint a hadifogságból hazatért rokkant katonáknak ingyen küldetik meg. A lap fellelős szerkesztője B. Virág Géza. A kiadások közlési feltételei megtekinthetők a „Katonanyomozó-Jegyzék” szerkesztőségében és kiadóhivatalában (Budapest, IV, Váci-utca 38. I. emelet).

— **A hushíány** rövidesen fedezhető volna, ha a gazdák nagyrésze a hus-sértés tenyésztésére áttérne. E sertésfaj nagy szaporasága és gyors fejlődése biztosítja a kereslet kielégítését. Hadsergünk havi husszükséglete jelenleg 600.000 métermázsa, míg a háború kezdetén 380.000 mm. volt. Eddig kb. 3.200.000 drb szarvasmarhát vágtak le, amelyből Magyarországra 1.600.000 darabot számíthatunk. Azonban 1911-ben 7.200.000 drb szarvasmarhánk volt s így a csökkenés 21 százaléknyi, mely nem olyan nagymérvű, hogy aggodalomra lenne okunk. De miután a szarvasmarha szaporodása igen lassú, célszerű és kívánatos a hus-sértés minél szélesebb körben való tenyésztése.

— **A cukorárak** legmagasabb eladási ára hatóságilag meg van állapítva. A hivatalos árszabás mindenütt, ahol cukorárusítással foglalkoznak, könnyen látható helyen kifüggesztendő.

— **Hazai kereskedőink és iparosaink** érdekeinek megvédése céljából a cs. és kir. külügyminiszter össze kívánja íni mindazon hazai cégeket, melyeknek a törökországi örményekkel szemben követeléseik vannak. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara felhívja mindazokat az érdekelteket, a kiknek ilyen követelésük van, hogy azt haladéktalanul jelentsék be a kamaránál.

— **Rádió-táviratoknak** az Amerikai Egyesült Államokba és azon keresztül más országokba küldhető táviratokra a német birodalmi postagazgatás új tarifát adott ki, amely a kereskedelmi és iparkamara által betekinthető.

**A világháborúban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott — Csik, Háromszék, Marostorda, Tordaaranyos- és Udvarhely-vármegyék bármelyik községébe tartozó s külön a hős 82-es katonák hiteles és teljes névsorát egyedül a „Székelyország” c. ujság közli. E lapot három hónapig 2 K 50 fillérért bárhova s így a táborba is bérmentesen elküldi a „Székelyország” kiadóhivatala, mely Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt van. — Rendelje meg azonnal! Posta-utalványra írja le a címet és küldje be a csekély előfizetést, melynek vétele után hetenként pontosan kapja a „Székelyország”-ot, a székelység hű barátját.**

## Szerk. üzenetek.

K. D. Tp. 79. A nagyszerű cikket egészben közöljük. Hálás köszönet érte. Máskor is legyen szerencsénk, de — lapunk szűk teréhez mérten — a mostaninak lehetőleg felényi terjedelmében. Szívélyes üdvözlét!

S. H. S. Tp. 79. Az előfizetés beérkezett és Sz. J. ur javára irukakinek a „Székelyország”-ot már küldjük. Köszönet és üdvözlét!

Nyomtatta és kiadja **BETEGH PÁL** könyvnyomtató int. Székelyudvarhelyt.

— **Külügy-Hadügy** az egyetlen magyar katonai hetilap, mely állandóan közöl aktuális katonai cikkeket, tájékoztató rajzokat és térképeket, új rendelkezéseket stb. Tanácsot ad katonai ügyekben, hírt szerez a hadbavonultakról. Szerkesztősége és kiadóhivatala Budapest, VIII. Nápszínház u 16. sz. a. van s a „Székelyország” olvasóinak mutatvány számot készséggel küld. Akik megismeri, azonnal megszereti e kitűnő lapot.

**Veszek** minden mennyiségben **egész** séges préselt szénát és szalmát vagonba rakva, deszkafedéssel, esetleg saját ponyváimmal fedve, ab feladási állomások.

Veszek továbbá egészséges **tengericsutkát, tengeri szárat, diórönköt, tűzfát** vagononként. **Babot, kölest, kendermagot, lóhere-, lucernamagot** stb. kisebb tételekben is.

Részletes ajánlatot kér **DEUTSCH MIKSA** nagykereskedő, **DÉVA**.

# NEMESEK

UDVARHELYVÁRMEGYE

## NEMES CSALÁDJAI

© Szerkesztette: **Pálmay József** ©  
családtörténetíró Marosvásárhely,  
Magyarország címeres könyvének ügyvezető szerkesztője.

Ára füzve 16 korona. Kapható **Betegh Pál** könyvkiadónál SZÉKELYUDVARHELYT.  
E diszesen kiállított, családi címerekkel dusan illusztrált mű, igen becses családtörténeti adatokat foglal magában.

## Szíves tudomásul!

Van szerencsém Székelyudvarhely és vidéke nagyérdemű közönségét tisztelettel értesíteni, hogy **brassói jóhírnevű cégem raktárából** a székelyudvarhelyi böljtközpépi vásár (március 30-ika) alkalmával Székelyudvarhelyt a **Budapest-szállodában** egy izlésesen összeválogatott

## női és gyermek-kalap mintagyűjteményt

a legfinomabbaktól a legegyszerűbbekig fogok kiállítani és azokat a **legjutányosabb árban** elárusítani. Szíves megtekintést — vételkötelezettség nélkül — kér, kiváló tisztelettel:

**Bede Róza** női divatkalap áruháza **Brassó**.